

Advertenties

Te koop gevraagd: Dutch Birding 7 : 2 en 8 : 1
Dirk Moerbeek 02518-57844

De Lijst van Nederlandse Vogelsoorten 1989
(zie pg 13) is verkrijgbaar door f 15 over te
maken op postbankrekening 3682043 tnv Arnoud
van den Berg, Santpoort-Zuid, o/v 'De Lijst'

Prentbriefkaarten Vijf tekeningen gemaakt in een
meeuwenkolonie zijn nu als prentbriefkaart in een
mapje verkrijgbaar.
Ze zijn te bestellen door f 5 over te maken op
postgiro 992884 tnv Erik van Ommen, Groningen, o/v
'meeuwenmapje'.

BON

s/vp opsturen naar:
DB Nieuwsbrief
Postbus 5611
1007 AP Amsterdam

Ja, ik abonneer mij op:

- < > DB Nieuwsbrief Ik ben reeds geabonneerd op Dutch Birding
- < > DB Nieuwsbrief Ik ben niet geabonneerd op Dutch Birding
- < > Dutch Birding
- < > DB Nieuwsbrief én Dutch Birding

Ik betaal na ontvangst van de acceptgirokaart.

De abonnementsprijs voor DB Nieuwsbrief bedraagt
f 34,50 (BFR 645); voor Dutch Birding-abonnees f 24,50
(BFR 455).

De abonnementsprijs voor Dutch Birding bedraagt
f 35,00 (BFR 650)

Naam

Adres

Postcode

Woonplaats

dbndec88

reproductie Kennemer Lichtdruk, Velsen-Noord

DB NIEUWSBRIEF

DEC 1988

+++ Maandblad van de Dutch Birding Association +++
Abonnement (12 nrs per Jaar) f 34,50; voor Dutch
Birding-abonnees f 24,50 +++ Postbus 5611, 1007 AP
Amsterdam Jaargang 0 nummer 0

Woestijngrasmus in de AW-duinen

Nieuwe soort voor Nederland

FERDY G S M HIESELAAR/HEEMSTEDÉ — Zondag
30 oktober jl. vogelde ik wat in de Am-
sterdamse Waterleidingduinen Nh bij de
ingang Oase. Aangezien ik maar een kort
tochtje van een uur gepland had, was ik al
gauw tevreden toen ik in de struiken langs
het Sprenkelkanaal een mooie IJsvogel
Alcedo atthis zag zitten.
Nagenietend liep ik rond 12:45 verder langs
het kanaal, tot ik plots enkele meters voor
mij een klein vogeltje op het pad zag
hippen en voortdurend tegen de kleine
duindoorns op zag springen om insecten te
vangen. "Hé, dit is iets leuks", flitste er
meteen door mijn hoofd. Omdat dit soort
scharrelende vogeltjes de neiging heeft om
spoorloos te verdwijnen voordat je er je
kijker op gericht hebt, bewoog ik me zo
min mogelijk en zette mijn kijker snel aan
mijn ogen. In beeld kwam een kleine gras-
mus die door het tegenlicht en een donke-
re regenwolk boven mijn hoofd enigszins

1 Woestijngrasmus *Sylvia nana*, AW-duinen, Noord-
holland, 31 oktober 1988 (René Pop)

donkergrijs overkwam en gele poten en donkergele ogen had. Aangezien ik net een week uit Israël terug was en daar met reisgenoot Frank Dorel een korte discussie had gehad over de kenmerkende, voor determinatie belangrijke gele poten van de Brilgrasmus *Sylvia conspicillata*, dacht ik het eerst aan een vrouwtje/juvenile Brilgrasmus (door oa het geringe kleurcontrast in het kleed kon het geen mannetje van de kleine grasmussoorten zijn). Toch klopten er enkele kenmerken niet, zoals de gele ogen en de inmiddels ook waargenomen roodbruine stuit en staartcentrum. Ik hield er daarom nog rekening mee dat het een Noordamerikaanse vogelsoort betrof die ik niet kende uit de vogelboeken. Woestijngrasmus *Sylvia nana* sloot ik onbewust uit wegens het te donker overkomende verenkleed.

Ondertussen rommelde het beestje gewoon door en deed de ongeschreven wet weer opgeld: 'Als je alles bij je hebt, zie je niks en als je iets leuks ziet, heb je niks bij je'. Ik had dus geen vogelboek bij mij om dingen te checken en geen fototoestel om het diertje te fotograferen. Op dat moment kwamen van de andere kant drie vogelaars, onder wie Yvo Bergkamp en Iwan Soenario aanlopen, die het vogeltje nog niet gezien hadden en het met hun 'directe benadering' dreigden te verjagen. Toen zij op enkele meters waren genaderd, riep ik hen zachtjes toe (om de vogel niet te doen schrikken): "Kunnen jullie even naar dat vogeltje op de grond kijken, want dat is iets heel bijzonders". (Je weet ten slotte, zeker op zondag, het niveau van met kijkers uitgeruste wandelaars niet.) Zelf maakte ik snel een omtrekkende beweging en vroeg of zij een goed vogelboek bij zich hadden. Gelukkig hadden zij *Tirion's Vogelgids* bij zich en na een korte bestudering van het boek en de vogel, waarbij met licht mee opviel dat het kleed veel lichter was dan het op het eerste gezicht geleken had, concludeerden wij dat het toch wel een Woestijngrasmus was. Beseffend dat dit de eerste Woestijngrasmus voor Nederland was, vroeg ik meteen wie op het beestje zou passen en wie 'de rest van Nederland' zou waarschuwen. Omdat ik wist wie gebeld moesten worden, rende ik om 14:00 naar het bezoekerscentrum en hielden Yvo en Iwan het vogeltje in de peiling.

Natuurlijk had ik ook weer geen agenda met telefoonnummers bij mij, maar ik kon de telefoonboeken van het bezoekerscentrum gebruiken. De *Dutch Birding*-vogellijn was uiteraard steeds in gesprek, in Alphen a/d Rijn waren vele vd Burgen, in Sant-

2 Woestijngrasmus *Sylvia nana*, AW-duinen, Noordholland, 31 oktober 1988 (René Pop)

poort woonden 7 vd Bergen en Klaas Eigenhuis, Frank Dorel en Piet Munsterman waren allen niet thuis. Gelukkig was Evert van Huijssteeden wel thuis en hij zou meteen komen en gaf bovendien de nummers van Arnoud van den Berg en Eus van der Burg. Eus was niet thuis, de vogellijn was nog steeds bezet en Arnoud was weg, maar zou vrij snel van de ringbaan thuiskomen, dus gaf ik een bericht met route-instructie door. Bij het bezoekerscentrum vroeg ik aan de toevallig aanwezige Charles Dupon, die foto-apparatuur bij zich had, of hij mee wilde gaan om het vogeltje vast te leggen.

Bij terugkomst na een uur bleek de vogel zich 50 m verplaatst te hebben. Hij liet zich nog een kwartier bewonderen, maar voordat Charles foto's had genomen, vloog de vogel plotseling het kanaal over naar de andere kant. Wij konden hem hier, ondanks intensief meezoeken van de inmiddels gearriveerde Evert van Huijssteeden, niet terugvinden. Ik baalde als een stekker, want een waarneming van een nieuwe soort voor Nederland door vijf vrij onbekende vogelaars, zonder foto's en uitvoerige beschrijving (ik had alleen een paar summiere veldnotities) liep niet veel kans door de CDNA aanvaard te worden. Na een half uur tevergeefs zoeken, opverde Charles dat de vogel misschien wel teruggevlogen was naar de oude plek. Zijn intuïtie bleek juist. Vervolgens maakte hij verscheidene foto's en maakten Eef en ik een uitvoerige beschrijving. De 'mus' (door vele leken - ten onrechte - zo genoemd) was zeer tam en benaderde ons geregeld tot op enkele meters en vloog een keer op minder dan een meter langs.

Ik verbaasde mij erover dat Arnoud maar niet kwam opdagen, want die zou onderhand mijn bericht ontvangen moeten hebben. Ik dacht: "Hij gelooft me vast niet, want elke malloot kan wel bellen dat hij een Woestijngrasmus gezien heeft". Omdat het licht te slecht werd om voor de beschrijving nog relevante kenmerken waar te nemen, verlieten wij de vogel omstreeks 17:15. Voldaan teruglopend kwamen wij bij de dam over het kanaal Arnoud van den Berg, Cecilia Bosman, Gerard Steinhaus, Aart Vink en nog enkele vogelaars tegen die daar door de bosjes ragden op zoek naar een Woestijngrasmus. Mijn loopinstructies waren kennelijk niet goed overgekomen! Snel leidde ik hen naar de juiste plek en daar liet 'mijn' vogeltje zich in het halfdonker nog mooi bewonderen en met flitslicht fotograferen (zelfs hier trok hij zich niets van aan!).

's Avonds kwam de doorgeefmachine goed op gang: de volgende morgen wachtte een gedisciplineerde menigte van c 60 mensen om 7:00 opgewonden bij de dam op zonsopkomst. Jan van Laar was zelfs zo opgewonden dat hij zijn auto maar in een greppel parkeerde in plaats van op de parkeerplaats! Op de plek aangekomen bleek dat de vogel gelukkig geen gebruik had gemaakt van de voortreffelijke trek-nacht van zondag op maandag: binnen een minuut werd hij ontdekt (wat wil je met 120 spiedende ogen). De hele dag zagen vele vogelaars het vogeltje door de struiken kruipen en werd hij vaak gefotografeerd. Naar schatting kwamen meer dan 400 vogelaars kijken, waaronder drie bussen met Belgen en enkele Duitsers en Engelsen (de opzichters van Gemeentewaterleidingen deden goede zaken!). Meer dan 1000 foto's werden er genomen (een flink deel hiervan mislukte door de combinatie lange sluitertijd-beweeglijkheid van de vogel), waarbij Arnoud van den Berg de kroon spande met c 300 foto's.

Zelf zag ik mijn naam terug op de voorpagina van het *Haarlems Dagblad* (dd 31.10.88), kreeg ik veel reacties van bekenden (waarbij velen dachten dat het om een woestijngras etende mus ging en zij tevens verbaasd waren dat hij alleen was) en was ik nog te horen in een kort interview op de lokale radio van Haarlem (erg leuk allemaal!).

Na donderdag 3 november is de Woestijngrasmus niet meer teruggevonden. Diep in mijn hart hoop ik dat ik komend voorjaar een keer door het duin loop, een gek geluid hoor en de Woestijngrasmus bovenin een struik zie zingen. Dan laat ik natuurlijk weer van mij horen!

Pestvogels in oktober/november 1988

Een invasie in Nederland

JAAP D EERDMANS/UTRECHT — In de maanden oktober en november 1988 vond er een kleine invasie plaats van de Pestvogel *Bombycilla garrulus* die zelfs aandacht kreeg in het dagblad *Trouw* van 25 november jl.

Op 23 oktober werden de eerste Pestvogels bij Bakkeveen Fr gemeld. Een dag later werd een exemplaar bij Castricum Nh gevangen. Ook in Groot-Brittannië werden veel Pestvogels waargenomen: zo was er al op 25 oktober een groep van 60+ op Shetland. In de week van 24-30 oktober werden in Noordholland 21 Pestvogels op zes verschillende plaatsen gemeld. Op de pier van IJmuiden Nh werd zelfs een vishengel als rustplaats gekozen! Begin november begon Nederland 'vol' te stromen. Dit bleek vooral uit de meldingen van overtrekkende groepjes Pestvogels bij Den Oever Nh, Den Helder Nh en Lauwersoog Gr. Grote groepen van maximaal 25 exemplaren werden gezien in Schagen Nh, Medemblik Nh en Groningen Gr. Op de Waddeneilanden, in Schagen, Wieringerwerf Nh, AW-duinen Nh, Bussum Nh en 's-Hertogenbosch Nb waren Pestvogels voor langere tijd aanwezig. Het totale aantal vogels tot 24 november bedroeg minstens 204 exemplaren. Waarschijnlijk zou dit aantal hoger zijn geweest als nadere gegevens van de Waddeneilanden zouden zijn ontvangen. Gezien het grote aantal zou het, met de winter voor de deur, mogelijk zijn dat de aanwezigheid van de Pestvogels uitgroeit tot een omvangrijke invasie.

3 Pestvogel *Bombycilla garrulus*. Schagen, Noordholland, 14 november 1988 (Piet Munsterman)

Meldingen november 1988

DB Nieuwsbrief is primair bedoeld om nieuws, en niet geschiedenis, te publiceren. Het merendeel van de vermelde gevallen is dan ook niet geverifieerd en (voor zover van toepassing) loopt vooruit op beoordeling door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA. Eventuele onjuistheden worden verwerkt in het kwartaaloverzicht (recente meldingen) in *Dutch Birding*.

Onderstaande meldingen vormen een chronologisch overzicht van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België gedurende de maand november 1988.

GEPROLONGEERD De adulte **IJsdruiker** *Gavia immer* die eind oktober op de recreatieplas Bussloo Gld ontdekt werd zat daar nog tot ten minste 18 november. De **Koereiger** *Bubulcus ibis* die naar later bleek al vanaf begin oktober in de Polder Binnentienweg bij Hardinxveld-Giessendam Zh aanwezig was, werd daar tot ten minste 19 november gezien. Een op 18 oktober bij de veerdam van Schiermonnikoog Fr ontdekt mannetje **Amerikaanse Smient** *Anas americana* werd voor het laatst op 17 november gemeld. Ten minste drie **Slechtvalken** *Falco peregrinus* verbleven vanaf 23 oktober weer bij het Jaap Deensgat in het Lauwersmeer Gr, zoals elk jaar rond deze tijd. Een à twee adulte **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* en de

4 Koereiger *Bubulcus ibis*, Alblasserwaard, Zuidholland, 28 oktober 1988 (Hans Gebuis)

5 IJsdruiker *Gavia immer*, Bussloo, Gelderland, 30 oktober 1988 (Ronald Groenink)

Kleine Kokmeeuw *L. philadelphia* bleven aanwezig bij de zuidpier van IJmuiden Nh. Vanaf 25 oktober was de traditionele adulte **Grote Burgemeester** *L. hyperboreus* aanwezig aan de binnenzijde van de Brouwersdam Zh. Een vermeende **Armeense Meeuw** *L. argentatus armenicus* die op 19 september bij Zutphen Gld werd gemeld, lokte in oktober en november vele Laro-logen die echter geen van allen de vereiste kenmerken konden vaststellen. Enkele **IJsvogels** *Alcedo atthis* verbleven de gehele maand november in De Horsten bij Wassenaar Zhen in de AW-duinen Nh. Overige nagekomen waarnemingen uit oktober waren die van een mogelijke **Kuhls Pijlstormvogel** *Calonectris diomedea* op de 31e op Terschelling Fr en van een **Amerikaanse Spotlijster** *Mimus polyglottos* die zich van de 16e tot de 23e gemakkelijk liet waarnemen op Schiermonnikoog. De kleine invasie **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* wordt op pagina 5 uit de doeken gedaan.

NOVEMBER begon eigenlijk op 30 oktober, toen een **Woestijngrasmus** *Sylvia nana* in de AW-duinen (nieuw voor NL), een **Provençaalse Grasmus** *S. undata* bij Zeebrugge Wvl (2e voor B) en een **Bosgors** *Emberiza rustica* bij Heist Wvl ontdekt werden. De laatste twee werden daar reeds op 1 november voor het laatst gezien. Bij Zeebrugge zaten op deze dag ook drie **Kuifnalscholvers** *Phalacrocorax aristotelis*, die voorlopig aanwezig bleven. **Kleine Alken** *Alle alle* waren er op de Oranjekom in de AW-duinen en bij Bredene Wvl. Tot 19 november verbleven twee **Zwarte Rotganzen** *Branta bernicla nigricans* op Schiermonnikoog. Hier verbleef ook een **Witbuikrotgans** *B. b. hrota*. 62 **Kraanvogels** *Grus grus* vlogen over Lier A en twee **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* werden bij Zeebrugge gezien. In de Wilpse Klei bij Deventer O werd een **Bladkoning** *Phylloscopus inornatus* gemeld.

Op de 2e vlogen 23 **Kraanvogels** over de Ginkelse Hei bij Ede Gld en een **Middelste Jager** *Stercorarius pomarinus* langs de kust bij Bloemendaal Nh. Een **Beflijster** *Turdus torquatus* zat tot de 13e in een tuin te Koudekerke op Walcheren Z. Het mannetje **Witogeend** *Aythya nyroca*, een jaarlijkse wintergast op het Brouwerskolkje bij Overveen Nh, werd op deze datum voor het eerst gezien en bleef daar de gehele maand. Op de 3e zat hier ook een vrouwtje **Witogeend**. Niet minder dan 13 **Mandarijneenden** *Aix galericulata* zaten in de AW-duinen. Dit was ook de laatste dag dat de **Woestijngrasmus** hier gezien werd. Bij Bussloo vlogen negen **Kraanvogels** over en bij Wuustwezel A waren er twee. Een onvolwassen **Slechtvalk** vloog over Bergen Nh. Een late **Noordse Stern** *Sterna paradisaea* werd bij de zuidpier van IJmuiden gezien.

Vrijdag 4 november werd een **Bastaard- of Schreeuarend** *Aquila clanga/pomarina* gezien op Texel Nh. De volgende dag vloog de vogel in zuidelijke richting over het Marsdiep Nh. Verder werd op 4 november een mogelijke **Vale Gierzwaluw** *Apus pallidus* gemeld bij Bredene, zat een **Amerikaanse Smient** bij de Phi-

6 Woestijngrasmus *Sylvia nana*, AW-duinen, Noord-holland, 3 november 1988 (Arnoud van den Berg)

lipdam 2 en een **Rosse Stekelstaart** *Oxyura Jamaicensis* in de Haagse Waterleidingduinen 2h en vloog een **Slechtvalk** over de Erasmus Universiteit in Rotterdam 2h.

Op de 5e vloog bij Westkapelle 2 een **IJsdruiker** noordwaarts en verbleef er één bij Zeebrugge. Een adulte **Geelpootmeeuw** *Larus cachinnans* zat op de zeedijk bij Westkapelle. De zuidpier van IJmuiden werd bezocht door een **Grote Jager** *Stercorarius skua* en een onvolwassen **Grote Stern** *Sterna sandvicensis* welke laatste tot de 12e bleef. **Slechtvalken** waren er in polder Biert te Spijkenisse 2h en op de Middelpaten in het Veerse Meer 2. Een adulte **Ross' Gans** *Anser rossii* en twee **Sneeuwganzen** *A. caerulescens* zaten bij Stellingdam 2h en een **Roodhalsgans** *Branta ruficollis* bij Stad aan 't Haringvliet 2h. Rond deze datum werden ook drie **Dwergganzen** *Anser erythropus* gezien langs de Brikweg Fl. Een **Rode Wouw** *Milvus milvus* werd gezien op de hoek Vogelweg/Knardijk Fl en een paartje **Krooneenden** *Netta rufina* in de AW-duinen.

De 6e bracht een adulte **Rosse Franjepoot** *Phalaropus fulicarius* in de buitenhaven van Den Oever Nh en een dode **Papegaaiduiker** *Fratercula arctica* op het strand van Ameland Fr. Op het Engelermeer Nb zat een vrouwtje **Krooneend**, in de Ooypolder Gld een **Geelpootmeeuw** en op de Dwingelose Heide D een **Klapenster** *Lanius excubitor*. Op deze dag werd, voorlopig, de laatste **Bladkoning** van dit najaar gemeld bij Blankenberge Wvl.

Maandag 7 november zat een adulte **Roodkeeldruiker** *Gavia stellata* op de Kolk van Wilp Gld. Op deze datum werd de **Grote Zilverreiger** *Egretta alba* die al geruime tijd in het Robbenoordbos Nh zat, voor het laatst gemeld. Voorts was er een **Siberische Tjiftjaf** *Phylloscopus collybita tristis* bij Blankenberge.

Uitgerekend in de donkere dagen zonder DB-antwoordapparaat (stuk dus!) werd op de 8e door een solitaire waarnemer een adult mannetje **Steppekiendief** *Circus macrourus* gezien in de omgeving van Winkel Nh. Aan de rest van Nederland ging deze soort aldus de neus voorbij. De **Kraanvogels** bleven maar komen, met op deze dag een groep, auditief, te Wuustwezel.

Op de 9e waren er een 100-tal **Kraanvogels** te Lier, 16 bij Kallo-Doel Ovl, 23 exemplaren te Vlaardingen 2h en enkele groepen elders in het Rijnmondgebied 2h. Bij Kallo-Doel maakten vier à vijf **Buidelmezen** zich op om te overwinteren. Bij Industrieterrein de Mars bij Zutphen (Jawel, de plek van de Vermeense Meeuw) werd een albino **Kokmeeuw** *Larus ridibundus* gezien.

Waarnemers bij Katwijk 2h zagen op de 10e een late **Gierzwaluw** *Apus apus* voorbij vliegen. Een mannetje **Rosse Stekelstaart** zat op de Zevenhuizerplas 2h en een **Grote Zilverreiger** bij Geel A waar hij ook de 11e verbleef. Op de 20e dook deze vogel op bij Retie A. Te Koutich A was er een **Siberische Tjiftjaf**.

Op 12 november waren er **Krooneenden** langs de Oostvaardersdijk Fl en op het Canadameer in Boswachterij Appelscha Fr. Op de IJssel bij Deventer verschenen zes **IJseenden** *Clangula hyemalis* en bleven daar tot ten minste de 19e. Een **Rode Wouw** vloog over Meijndel 2h, een **Zwarte Wouw** *Milvus migrans* over Schiedam 2h en een **Slechtvalk** langs de Trekweg Fl. Een **Waterspreeuw** *Cinclus cinclus* van de noordelijke vorm zat bij het Robbenoordbos. Bij Lauwersoog Gr en Kallo-Doel werden één respectievelijk twee **Boerenzwaluwen** *Hirundo rustica* gezien.

Zes **Kleine Alken** vlogen op de 13e langs Paviljoen Minkema bij Camperduin Nh en twee langs Blankenberge waar ook een **Vaal Sternvogeltje** *Oceanodroma leucorhoa* werd gezien. Eerste-winter **Grote Burgemeesters** zaten op het strand bij Camperduin en langs de Brouwersdam alwaar ook een adulte **IJsdruiker** zat. Een andere **IJsdruiker** pendelde op en neer tussen Bath 2 en Zandvliet A. De enige **Vorkstaartmeeuwen** *Larus sabini* van november vlogen langs Zeebrugge en Oostende Wvl en een overvliegende **Bastaardarend** *Aquila clanga* werd bij Hensies Hg gefotografeerd. Een **'Zwarte'** **Ibis** *Plegadis spec* zat weer eens bij Grathem in Noord-Limburg. Een **Tuinfluitier** *Sylvia borin* werd nog gevangen bij Westenschouwen 2 en te Bergen werd een tiental **Appelvinken** *Coccothraustes coccothraustes* geteld, dewelke op de 14e en de 15e nagegeld konden worden. Een **Rosse Stekelstaart** zat tot de 20e op de Maasvlakte 2h.

Op de 14e werd een **Waterspreeuw** ontdekt in de Zuidduinen van Katwijk en een **Kleine Alk** op de veerdam van Schiermonnikoog. Twee van deze vogeltjes vlogen langs Zeebrugge. Een **Grote Zilverreiger** vloog over Amsterdam-Oost Nh.

Uitzonderlijk laat is de melding van een **Kwartel** *Coturnix coturnix* op de 15e op Schiermonnikoog.

Woensdag 16 november werd een **Witstuitbarnsijs** *Carduelis hornemanni* geclaimd, wederom op Schiermonnikoog. Bij Lith Nb werd op dezelfde plek als vorige winters een **Grote Zilverreiger** gezien. Een adulte **Slechtvalk** was aanwezig bij Wilp.

Op de 17e vlogen een **Duinpieper** *Anthus campestris*, een **Boerenzwaluw** en drie **IJsgorzen** *Calcarius lapponicus* over de Puiinhoop van Katwijk. Twee **Zwarte Zeeëenden** *Melanitta nigra* bleken al weken aanwezig bij Bussloo.

7 Pestvogel *Bombycilla garrulus*, Schagen, Noordholland, 16 november 1988 (Arnoud van den Berg)

Een adulte **Geelpootmeeuw** zat op 18 november halverwege de Afsluitdijk Fr en drie **Middelste Jagers** vlogen langs de zuidpier van IJmuiden.

Langs de Oostvaardersdijk ter hoogte van kilometerpaal 23.5 zat op de 19e en de 20e tussen **Bonte Strandlopers** *Calidris alpina* een juveniele **Amerikaanse Gestreepte Strandloper** *C melanotos*. Op de 19e zat ook een 15-tal **Grutto's** *Limosa limosa* langs de Oostvaardersdijk en vanaf deze datum een **Rosse Stekelstaart** ter hoogte van de Blocq van Kuffeler Fl en een **Waterspreeuw** op landgoed Rozendaal bij Velp Gld. Op Schiermonnikoog werden een eerste-winter **Grote Burgemeester**, in totaal drie **Middelste Jagers**, een tiental **IJseenden** en 13 **Kleine Alken** gezien. Een andere **Kleine Alk** bevond zich langs de zuidpier van IJmuiden. Ook werden de afgelopen dagen vijf **IJseenden** gezien op een grindgat ten oosten van Maaseik Bl. Op deze plek zaten ook twee vrouwtjes **Amerikaanse Smient** die op de 20e van een derde exemplaar werden vergezeld. Op de vinkenbaan van Castricum Nh werd een **Witstuitbarmsijs** gevangen. De vogel bevond zich in een groep van 20 **Grote Barmsijzen** *Carduelis flammea flammea*. Bij Alphen aan den Rijn Zh zat een **IJsvogel**, in de achterhaven van Dudzele-Zeebrugge weer twee **Buidelmezen**, over recreatieplas Het Rutbeek bij Enschede O vloog een **Boerenzwaluw** en over Amersfoort U 15 **Kraanvogels**. Tot de 21e zat er een **Grote Zilverreiger** in het kreekje De Holle Mare ten zuiden van Zwartewaal Zh.

8 Grote Zilverreiger *Egretta alba*, Alblasserwaard, Zuidholland, 21 november 1988 (Hans Gebuis)

Bij Camperduin vloog op de 23e een **Papegaaiduiker**, een **Kleine Alk** en een **Middelste Jager** langs. In de Putten alhier zat een **Geelpootmeeuw**. Er was ook een **Kleine Alk** bij Domburg Z en een **Middelste Jager** bij Bloemendaal. **Zeekoeten** werden gezien bij Lommel A en Duffel A. Er zaten twee **Kleine Strandlopers** *Calidris minuta* langs de Oostvaardersdijk en twee **Sneeuwganzen** bij Sneek Fr.

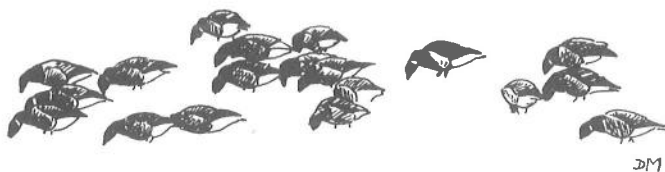
Op de 24e zat er één **Sneeuwganzen** bij Joure Fr. Tot de 26e zat een **Taigaboomkruiper** *Certhia familiaris* in de Selwerderhof te Groningen Gr. Twee **Slechtvalken** werden gezien op de Veerse Platen Z en een **Grote Burgemeester** bij Duffel. **Gele Kvikstaarten** *Motacilla flava* zaten nog te Nieuwveen Zh op de 24e en te Zoeterwoude Zh op de 25e.

Een **Witbuikrotgans** zat op 25 november in polder Oude Oostdijk Zh. In de binnenwatering van Katwijk zat een **Geelpootmeeuw**. Langs de Brikweg werd een adulte **Slechtvalk** gezien.

Wat bracht de 26e? Meldingen van een **Taigaboomkruiper** te Nieuwegein U en een **Dwerggans** op de Kie-vitslanden Fl. Er waren twee **Slechtvalken** langs de Praanweg Fl en een **Krooneend** langs de dijk Enkhuisen-Lelystad. Er vloog alweer een **Papegaaiduiker** langs Camperduin en zowel op Texel als de Campina Nb werden twee **Sneeuwganzen** waargenomen.

De 27e begon aardig met een **IJsdruiker** én een late **Crauwe Pijlstormvogel** *Puffinus griseus* die bij Westkapelle langsvlogen. Twee **Europese Flamingo's**

9 Witstuitbarmsijs *Carduelis exilipes*, Westenschouwen, Zeeland, 28 november 1988 (Arnoud van den Berg; Vrs Nebularia)

FIGUUR 1 Zwarte Rotgans *Branta bernicla nigricans*, Schiermonnikoog, Friesland, 19 november 1988 (Dirk Moerbeek)

De eerste **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* die gemeld werd, was een onvolwassen vogel bij km 23.5 langs de Oostvaardersdijk op de 20e. Vanaf deze dag werd de soort hier regelmatig gezien, met op de 27e twee exemplaren. Verder was er een claim van een donkere **Giervalk** *Falco rusticolus* boven de Oostvaardersplassen Fl. Een **Buidelmees** werd gezien bij de Lepelaarsplassen Fl en een **Boerenzwaluw** langs de Torenvalkweg Fl. Twee adulte en drie onvolwassen **Sneeuwganzen** zaten bij Holwerd Fr en een **Roodhalsgans** bij Heeg Fr. Een **IJseend** was aanwezig bij Leidschendam Zh. Tot de 24e zaten een **Tapuit** *Oenanthe oenanthe* en een **Kuifaalscholver** bij de Van Cittershaven te Vliedsingen Z. Bij Camperduin vlogen vier à vijf **Kleine Alken**, één **Papegaaiduiker** en één **Middelste Jager** langs. Op de Hondsbossche Zeewering Nh zat een **Grote Pieper** *Anthus richardi* en in de buitenhaven van Stellendam nóg een **Kleine Alk**, die later op de middag dood werd aangetroffen. De groep **Sneeuwgorzen** *Plectrophenax nivalis* die al gerulme tijd bij de zuidpier van IJmuiden zat, bleek op deze dag c 60 exemplaren te omvatten. Drie **Kraanvogels** vlogen over Lier en op de 21e over Lier en Geel ('s nachts). De **Rosse Gans** van de Scheelhoek bij Stellendam bleef aanwezig alsook één **Sneeuwganzen**.

Op 21 november werd de grote valk opnieuw boven de Oostvaardersplassen gezien. Bij km 23.5 zat een **Temmincks Strandloper** *Calidris temminckii*. Bij Bilthoven vloog een onvolwassen **Zeearend** over.

Dinsdag de 22e werd een dode **IJsdruiker** gevonden bij Vrouwenpolder Z, zat er een **IJsvogel** bij de zuidoorden te Katwijk (ook op de 26e) en een **Rosse Franjepoot** langs de zuidpier van IJmuiden.

Phoenicopiterus ruber roseus werden opgemerkt bij Sirjansland 2 en een *Sneeuwgans* bij Walem A. Slechtvalken waren nog op de Hellegatsplaten Nb, langs de Philipsdam, op de slikken van de Heen Nb en langs de Praamweg. Verder zaten er twee adulte *Geelpootmeeuwen* bij Wessem L en drie *IJseenden* op de Heelderpeel L. Een *Roodhalsgans* verbleef enkele dagen op de Kievitslanden. Een *Witstuitbarmisje* werd gevangen bij Anzegem Wvl. Pas nu werd bekend dat in de afgelopen dagen bij Castricum, in de Kennemerduinen en bij Westenschouwen, ook enkele vangsten van *Witstuitbarmisjen* werden gedaan. Op Westenschouwen waren er op de 25e nog twee aanwezig. Het verschijnen van deze vogels houdt verband met een invasie van *Grote Barmisjen* eind november. Opletten geblazen dus!

Dinsdag 29 november was er nog een *Middelste Jager* bij Camperduin. Eind november verbleven er al weer twee *Grote Burgemeesters* bij Oostende.

Op de 30e werd de maand uitgezwaaid door twee (!) *Waterspreeuwen* bij Velp, een geringde *Dwerggans* op de Bommelse Gorzen bij Den Bommel Zh, een *Sneeuwgans* bij Zandvliet en een *Russische Kauw* *Corvus monedula soemmerringii* bij het gemeentehuis van Heemstede.

*Eus van der Burg
Ruud van Dongen
Gerald Driessens
Peter de Rouw*

Stookolie

'*Vogeltjes van Amsterdam*' (Birds of Amsterdam) vrijdag 18.11.88 KRO eerste net. Een documentaire serie over twee verschillende stadsbewoners: mensen en vogels.

Na het debuut van deze serie de TV met ongeloof uitgezet. De kijker werd geconfronteerd met een diepgang die de concrete plathed van de flat square TV evenaart. Clichés en stereotyperingen streden om de eer en moesten genoeg nemen met een gedeelde eerste plaats: vogels kijken en overpeinzingen als typische bezigheid van de man; de aanwezigheid van de vrouw in vogelland getypeerd als Scharrelaar respectievelijk Uil in menselijke gedaante; de Spreeuw neergezet als gevleugelde rat; de Stadsduif als sta-in-de weg waar je je nek over breekt.

In één opzicht belooft de serie niet onverdienstelijk te worden, namelijk als handhaving van de *status kro*: de jeugd met een missie, de volwassene van nu gaat vrijuit. "Wacht maar tot ik groot ben", zie je Buizerd denken. De (toekomst)muziek zwelt droefgeestig aan, het valse sentiment is een feit, de wezenlijke vraag wordt niet gesteld. Opa Duivemelker kan zich gesterkt voelen in z'n geloof: "Na mij de zondvloed". "t Is 'm vergeven", denk ik gemakzuchtig.

Avifauna van Nederland

deel 1

De rubriek baseert zich op gegevens van de *Lijst van Nederlandse Vogelsoorten 1989* waarin alle 422 vogelsoorten en hun ondersoorten staan vermeld die sinds het Jaar 1800 in Nederland zijn vastgesteld. De lijst komt overeen met en loopt vooruit op de beslissingen van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna CDNA.

1: Aantal soorten per jaar

Sinds de oprichting van *Dutch Birding* is het aantal soorten dat jaarlijks in Nederland is vastgesteld, geleidelijk toegenomen. Hieronder volgen de aantallen voor 1980-1987 waarbij moet worden opgemerkt dat met name het aantal voor 1987 vrijwel zeker nog iets zal toenemen aangezien een aantal zeldzaamheden nog door de CDNA beoordeeld dient te worden. Dit betekent dat tot op heden jaarlijks maximaal 75% van het totale aantal in Nederland vastgestelde soorten werd gezien.

TABEL 1 Aantal in Nederland waargenomen soorten per jaar

1980	294
1981	308
1982	316
1983	306
1984	312
1985	312
1986	315
1987	316

In dit verband is het interessant om te weten hoeveel soorten één persoon die gebruik maakt van het *Dutch Birding*-informatiecircuut, jaarlijks te zien kan krijgen. Verreweg de grootste jaarlijst is van Aart Vink in 1987; in 1988 heeft niemand hem overtroffen.

TABEL 2 Jaarlijstrecords

1	Aart Vink 1987:	290 (92% v/h jaartotaal)
2	Klaas Eigenhuis 1985:	279 (89% v/h jaartotaal)
3	Eric Bos 1982:	278 (88% v/h jaartotaal)

Arnoud B van den Berg

Indien in de rubriek onjuistheden worden gepresenteerd, wordt men verzocht deze mede te delen aan de auteur (Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid), die ongeveer per kwartaal de *Lijst* bijwerkt. De integrale lijst is bij de auteur beschikbaar (zie advertentie pg 16).

DBA-nieuws

DBA-vogeldag op 4 maart 1989 te Utrecht Op zaterdag 4 maart 1989 organiseert de *Dutch Birding Association* een vogeldag in het Botanisch Laboratorium, Lange Nieuwstraat 106, 3512 PN te Utrecht. De bijeenkomst begint om 13:00 en eindigt om 17:00. De toegangsprijs bedraagt f 7,50. Op het programma staan lezingen met dia's over vogels in China en Mongolië door Urban Olsson, over de herkenning van enkele Oostpale-arctische vogelsoorten door Per Alström, over zeldzame vogels in de BRD, vooral op Helgoland, door Peter Barthel en een jaaroverzicht van zeldzame soorten in Nederland door Edward van IJzendoorn. Een ieder die dia's voor het jaaroverzicht ter beschikking wil stellen wordt uitgenodigd contact op te nemen met Edward van IJzendoorn (020-6627239) en ze op 4 maart mee te nemen.

verzoeken

Kleinste Jagers in najaar van 1988 In verband met een overzichtsartikel voor *Dutch Birding* over een influx van Kleinste Jagers *Stercorarius longicaudus* in Nederland in het najaar van 1988 verzoeken Rob ter Ellen, Nick van der Ham, Guido Keyl en Leo Stegeman om toezending van waarnemingen van Kleinste Jagers uit deze periode. Waarnemingen, bij voorkeur vergezeld van zoveel mogelijk details en een volledige beschrijving, kunnen worden toegezonden aan Nick van der Ham, Luttik Oudorp 46, 1811 MX Alkmaar. Inzenders zullen in het artikel worden vermeld.

Voorkomen van de Kleine Alk In verband met een onderzoek naar het voorkomen van de Kleine Alk *Alle alle* in Nederland verzoekt Leo Stegeman (Snaarmanlaan 75, 1815 SE Alkmaar) om toezending van alle niet-gepubliceerde waarnemingen en vondsten van 1980 t/m 1988. Gelieve plaats, datum, aantal en een korte beschrijving te vermelden. Inzenders zullen in het artikel worden bedankt.

onlangs verschenen

Birds of Africa 3. Niet goedkoop.

Voorlopige Nederlandse naamlijst van Holarctische vogels - CBS, DBA en Vogelbescherming. Een voorstel ad f 15.

The Sparrows - J Denis Summers-Smith. Van Huis- tot Saxaoumus. £ 22.

agenda

Landelijke SOVON-dag Op zaterdag 10 december 1988 vindt de landelijke SOVON-dag plaats in de 'Reehorst', Ede. Rode draad van deze dag is *Het verzamelen van gegevens*. Zes sprekers komen aan het woord. Aanvang 10:00. Einde rond 16:30.

dank

Dank aan degenen die hun waarnemingen hebben doorgegeven of anderszins een bijdrage hebben geleverd

Joop v Ardenne, Marc Argeloo, JanJoost Bakhuizen, Patrick Beirens, Gijs vd Bent, Arnoud vd Berg, Max Berlijn, Sytse Bernardus, Ruud v Beusekom, K Bezemer, Jan Bisschop, Leo Boon, Arjen Boutman, Willem Brandhorst, Wim Breedveld, Kees Breek, Lex Brinkman, Ruud Brouwer,

Bert de Bruin, Siebrant de Bruin, Alexander Buhr, Bas vd Burg, Rolf de By, Hans Derks, Frank Dorel, Frank Droge, Jan Drost, Guus v Duin, Ton Eggenhuizen, Klaas Eigenhuis, Erik Fennis, Sandra Gardeslen, Benny Gaxiola, Hans Gebuis, Ronald Groenink, Geert Groot Koerkamp, Roy de Haas, Nick vd Ham, Tom van der Have, Maarten Haverkamp, Ferdy Hieselaar, Remco Hofland, Karel Hoogtyling, v Ieperen, Gerard Jansen, Leo Jansen, Henk vd Jeugd, Guido Keijl, Robert Keizer, Robert Ketelaar, Arie de Knijff, Bob de Lange, Danny Laponder, Sander Lillypaly, Jaap vd Linden, Bob Loos, Teus Luyendijk, Frits-Jan Maas, Erik Menkveld, Dick Meijer, Dirk Moerbeek, Piet Munsterman, Theodoor Muser, Ronald Nuiver, v Oosterhout, Ed Opperman, Gerald Oreel, Ferry Ossendorp, Arjan Ovaa, Daan Planting, Sieb Pluimenburg, Willem Pompert, Hans Raaijmakers, Adrie Remeus, Bram Rijkse, Arie Ros, René v Rossum, Peter Rozemijer, Edwin Russer, Hans Schekkerman, Koert Scholten, J Sikkens, Leo Stegeman, Gerard Steinhaus, Norman v Swelm, Hr Tak, Y K Tempelmans Plat, Hans Tetteroo, Arnold Veen, Hr vd Veer, Peter Verbeek, Dirk Verroken, Luc Verroken, Ruud Vlek, Chris vd Vliet, Dook Vlucht, Paul Vossen, Kees de Vries, Otto de Vries, Willem vd Waal, Hugo vd Wal, Jacco Walhout, Hans Westerlaken, Wij Zelf en alle onverstaanbare en anonieme insprekers.

Waarnemingen kunnen worden ingesproken op de db-vogellijn 01720-38100

informatie

DB Nieuwsbrief Met ingang van januari 1989 verschijnt aanvullend op *Dutch Birding* de *DB Nieuwsbrief*, een maandelijks uitgave van de Dutch Birding Association DBA. Het 16 pagina's tellende bulletin bevat een chronologisch overzicht van zeldzame en interessante waarnemingen van de afgelopen maand in Nederland en België. De actualiteit behelst eveneens korte reportages over de ornithologische hoogtepunten van die maand. Het geheel wordt geïllustreerd met beschikbare foto's en tekeningen. De nieuwsbrief kan dan ook worden opgevat als een hors-d'oeuvre van *Dutch Birding*, bedoeld om de eerste 'waarnemingshonger' te stillen in afwachting van de hoofdmoot aan publikaties, foto's en recente meldingen in *Dutch Birding*. Voorts zijn er avifaunistische weder- en wetenswaardigheden te lezen in de serie Avifauna van Nederland. In de rubriek Stookolie laten diverse auteurs een kort, kritisch, eigen geluid horen over allerhande vogelonderwerpen. Door de actualiteit is *DB Nieuwsbrief* bij uitstek geschikt als service-medium in de vorm van DBA-nieuws, agenda, verzoeken, aankondigingen, onlangs verschenen publikaties en kleine advertenties (over vogelzaken) die door abonnees voor plaatsing kunnen worden aangeboden. (Plaatsing is in principe afhankelijk van de beschikbare ruimte.)

Het streven is *DB Nieuwsbrief* steeds binnen de eerste 10 à 12 dagen van de maand bij abonnees in de bus te laten vallen. Het is daarmee het meest actuele vogelblad van Nederland en België.

Belangstellenden kunnen zich met (een kopie van) de bon op de achterzijde als abonnee opgeven.

realisatie

Arnoud van den Berg (foto's), Eugène van der Burg (waarnemingen), Ruud van Dongen (waarnemingen), Gerald Driessens (waarnemingen België), Jaap Eerdmans (reportages), Sandra Gardeslen (tekstservice), Hans Gebuis (foto's), Dirk Moerbeek (coördinatie, vormgeving), René Pop (foto's), Peter de Rouw (waarnemingen)